

«ورد بیخوینه ره وه .. ورد بیبری لیبکه ره وه .. زۆر وانهی
لی فیتر ده بی» .

لیتتان ناشارمه وه .. که ههر سه رم له سه ر بالیف دانا و
که م که مه خه و ده بیرد مه وه .. و هیشتا به ته و اوی
نه خزابوومه باوه شی فریشته ی خه و .. که خه ونه کان
پتچکه یان گرتبوو .. په ییتا، په ییتا خو یان ده خزاند ه ناو
می شک و هزر و بیرم .. به تاییه تیش نه و رۆژه ی، یان نه و
شه وه ی که شتی کم بخویند بایه وه و کاری تیمکرد بایه .

نه و شه وه ی سینۆهه ی خو شه و یستم هاته خه و .. تازه
سه ر گورشته که یم خویند بو وه وه .. به راستی نه ک
به سه ره هاته کانی، به لکو هه ندی له هه لویتست و
گفتو گوگۆکانی له نیوان زنجیره روودا وه کانی نه و
به سه ره هاته ی پتر کاری تیکردم .. ره نگه له هه ندی شوین
پتر له راستیییه کان زیده رۆیی کرد بئ، به لام زیده
رۆیییه که شی ههر به تام بوو، چیژم لیوه رگرت .

سینۆهه پزیشکیکی تاییه تی فیرعه ونی میسر بوو ..
نزیکه ی (۳۳۵۰) سال بهر له ئیستا .. شتی وا ده لئی و
باس ده کا، مرۆف وا ده زانی باسی کۆمه لگه ی په نجا سال
پیش ئیمپرۆی نه و ناوچه یه ده کا .. له نیوان گپرانه وه که پیدا
وا ده رده که وی که کورپی کچه خانمی میتانی بی و درابیتته
فیرعه ون و که زگی بووه، کورپیکی بووه، به لام هه ویکه ی

سینۆهه م له خه و بینی

جه وه هر غه مگین

که ناوی (تی ئی) بووه، دایکی (ئه خناتوون)ه، کوره که ی لئ شار دیتته وه و کچیکی مردووی له تهنیشت داناره و که شازاده خانمی میتانی به هۆش خۆی هاتووته وه و زانیویه تی که کچیکی مردووی بووه، له تاوا له ئاکامدا ده مرئ و باوه ژنی کوره ش دهیخاته سه به ته یه ک و به زیتی نیلی دا دیتلئ.. به ریکه وت ژنی پزیشکیکی هه ژار ده یگریتته وه و به خیتی ده کا و ئه و ژن و میرده ش مندالیان نابئ، وه ک مندالی خۆیان خۆشیان ده وئ.. هه ره ئه و ژنه ش ناوی (سینۆهه) ی لئ ده ئئ.. چونکه ئه فسانه و چیرۆکی کۆنینه ی زۆر ده زانی و که بۆ سینۆهه ی ده گپرا یه وه، خۆشی و چیتزی لئ وه رده گرت.. جا سینۆهه ش پالئه وانیککی یه ک له و ئه فسانانه بووه، که هه زی لیده کرد و ئه و پالئه وانه تووشی کۆمه لیک گیرو گرفت بوو له ژیانیدا و له هه مو یاندا ده ربا ز بوو، بۆیه ئه و ناوه ی لیده ئئ.. هه وئی شازاده خانمی میتانی کچی پیاویتیکی ته ر باز ده بئ ئه ویش له باوکی فییره چینی سه به ته و شتی تر ده بئ و ئه و جوړه که سانه ش چینه که یان نیشانه یه کی تایبه ت به خۆیانی پیوه ده بئ، ئه وه ی شاره زایی هه بئ، ده زانی ئه و چینی ته ر بازانه و ئه و سه به ته یه ی سینۆهه شی تیدا به ئاوی دا هتلا رابوو. ئه م جوړه چینه بوو، دایکی شتی ئه و سه به ته یه ی هه لگرتبوو که ده چیتته کۆشکی فییره ون که چاوی به دایکی فییره ون (تی ئی) بکه وئ، ده بینی شتیک ده چنی و ئه و نیشانه ی تیدا یه که هه ر ته ر بازه کان ده یانزان و رهنکه ئه و سه به ته ی ئه و یه کیکی وه ک ئه م ژنه چینی به تی، ئه وه ی له کاتی مردنی دایکی فییره ون یه ک له که نیه زه کانی شه و که سینۆهه، هه لیده خه له تینی و هه مو شتیککی بۆ ئاشکرا ده کا و ده رده چئ سینۆهه ئه و کوره یه که دایکی شازاده خانمی میتانی به و باوکی شتی فییره ونه و ئه و فییره ونه ی که ئیستا له سه ر ته ختی پاشایه تی دانیشته وه کوری (تی ئی) یه و باوکی شتی (ئانی) کاهینی گه وه ی میسه ره، به لام هیچ کاتیک ناویری به که س بلئ من کوری فییره ونی گه وره م و دایکم شازاده خانمی میتانی به.

ئه وه ی باس م کرد به دوورو دریتزی له کتیبه که یدا خۆیندبوومه وه و ده شانم له رتی خۆیندنه وه ی میژوو که میتانی به کان یه ک له ره چه له کی نه ته وه ی کوردی ئیمروئن و پایته خته که یان (واشوکانی) واته (سه رووکانی) بووه که ئیستا له سوریه یه و دوایی داکشاوون بۆ خوارووی

که رکوک و له جیگایه ک پتی ده لئین (بۆرغان ته په) که (۱۳) کم له خوارووی که رکوکه پایته خته کیان دروست کرد ناویان نا (نووزی) بۆیه ش پتر سینۆهه م خۆشوبست و دلم پتی سووتا، رهنکه ئه م هۆیه ش کاری له هۆکانی تر پتر بووبی که بیته خه ونم و گفتوگۆم له گه لدا بکا.

سینۆهه ی خه ون کابرایه کی مامناوه نجی بوو سینگ پان و ده م و چا و خپ و پیست سپی (وا دیاره چووه ته وه سه ر ره چه له کی دایکی) قسه خۆش و هیمن و له سه ره خو.. زه رده خه نه یه کی وه ک مانگ رووناک ده که وه ته سه ر لیوه کانی رووی تیکردم و گوئی:

(۱)

ئه وا نزیکه ی سی هه زار و پینج سه د ساله مردووم، وازم له مرۆقی سه ر دنیا هیناوه، لییان تیربووم، که یفم به چاره یان نابئ، ئیستا بۆ به روکم ده گرن و له دنیای رۆژئاواش (گۆر) ناهیلن ئۆقره بگرم و پشووتیکی دوور و دریتز بدم؟! من ده زانم و به چاوی خۆم بینیم که هیچ درنده یه ک به رامبه ره به مرۆف ترسناکتر و درنده تر له خودی مرۆف نییه و کاتی که ده سته یه ک مرۆف به سه ر ده سته یه کی تر دا زال ده بن، به جوړیک له گه ل ژیر ده سته کانیاندا ره فتار ده که ن که درنده کانی ناوچه کانی باشووری میسریش له گه ل گیانداری دارستانه کانی خۆیاندا به و جوړه هه لسه وکه وت ناکه ن، چونکه درنده کاتی که تیربوو، ئیتر کاری به گیانه وه رانی دارستانه وه نییه، مه گه ر برسی بیت، به لام ئه م جانه وه ره ی که ناوی مرۆفه! هه رگیز تیر نابیت و ئه گه ر هه مو ده وله مه ندی سوریا و بابل و میسریشی بده تی، هیشتا هه ر خه لک ده کوژیت و خانوو ویران ده کات بۆ ئه وه ی بتوانئ سامانیکی زیاتری ده ست بکه وئ و کاتیک که زانی ناتوانئ شتیک له خه لک به سه نیئ که ده وله مه ندیه که ی پی زیاد بکا، له تووره ییدا خه لکی ده کوژیت که بۆچی سوودی بۆ نییه و نابیتته هۆی زیاد کردنی ده وله مه ندی، من روانیم که له (ژوپئ) دا سه ربا زانی میسه ر خانوه کان ئاگر تیبهر ده دن بۆ ئه وه ی که له رووناکی ئاگره که دا شه وانه بتوان شه راب بنۆش و خۆیان سه رگه رم بکه ن، من بینیم کاتیک که سه ربا زه کان دار و نه داری بازگانه کانیان تالان ده کرد دوایی خۆیانیان ئه شکه نجه ده دا که پتیان بلتین زپرو زیوه په نهانه کانیان له کوئ شار دووته وه؟! بینیم سه ربا زه کانی میسه ره له چوار

مروّف کاتی
مردن ده‌بینی
تیده‌گات
به‌بی مانا
ده‌روانیتته
هه‌موو شتی

به‌رله‌وه‌ی هۆرم هه‌پ
 بچیتته ناو شاری ژوپین،
 له‌و شارهدا جگه‌ له
 مندالان که نه‌ژمیردران،
 بیست هه‌زار که‌سی
 تیدا بوو، به‌لام کاتی
 هۆرم هه‌پ له‌و شاره
 رویشته ته‌نیا سیسه‌د
 که‌سی تیدا مایه‌وه.

(۲)

ئیسنا دیمه‌ سه‌ر باسکردنی چۆنیه‌تی خویندتم،
 به‌ره‌به‌ره‌ چوونه‌ ناو کاروانی ژیان. رۆژتیک باوکم جلکه
 نوپیه‌که‌ی خۆی له‌به‌رکرد و ده‌ستی گرتم برده‌میه
 په‌رستگای ئاموون و گوتی: ده‌مه‌وئ تو بنیرمه (خانه‌ی
 ژیان) بۆ وه‌رگی‌رانی من له‌ خانه‌ی ژیان ده‌بوايه
 کاهینه‌کانی په‌رستگا رازی بوونایه، به‌لام باوکم له‌به‌ر
 ئه‌وه‌ی که له‌ هه‌موو ته‌مه‌نیدا هه‌ر هه‌ژار و گه‌داکانی
 چاره‌سه‌ر ده‌کرد، له‌ هه‌لسان و دانیشته‌ندا له‌گه‌ل
 کاهینه‌کاندا بپه‌ش بوو. ئه‌و نه‌ناسینه‌ زیانپکی زۆری به
 ئیمه‌ گه‌یاندا، چونکه‌ هه‌موو ئیش و کار به‌ده‌ست
 کاهینه‌کان بوو له‌ میسر له‌به‌ر ئه‌وه‌ی باوکم له‌ په‌رستگادا
 که‌سی نه‌ده‌ناسی ناچار له‌ حه‌وشه‌که‌ له‌سه‌ر زه‌وی دانیشته
 بۆ ئه‌وه‌ی وه‌کو ئه‌وانی تر نۆره‌ی له‌لایه‌ن به‌کێ له
 کاهینه‌کان بانگه‌یشت بکرا بایه، به‌م جووره‌ تا پاش
 نیوه‌رۆ سه‌رهمان نه‌هات.

له‌وکاته‌دا پیاویک هاته‌ ژووره‌وه‌ و باوکم هه‌ر که‌ بینی
 ناسیبه‌وه‌وه‌ گوتی: ئه‌مه (پاتوره) که‌ به‌به‌که‌وه‌ له‌ خانه‌ی
 ژیان ده‌مانخویندو له‌یه‌ک پۆل بووین. ئه‌و ئیسنا کاسه‌ی
 سه‌ری فیرعه‌ون کون ده‌کا.

باوکم کاتی که (پاتوری) بینی له‌به‌ری هه‌لسا و
 ئه‌ویش که‌ چاوی به‌ باوکم که‌وت زوو ناسیبه‌وه‌ و چاک و
 چۆنی له‌گه‌ل کرد و ده‌ستی خسته‌ سه‌ر شانی باوکم و لێی
 پرسى: ئه‌مه‌ چی ده‌که‌ی لێره؟ باوکیشم پیتی گوت که
 هاتووم روخسه‌ت له‌ کاهینه‌کان وه‌ریگرم که‌ ئه‌م کوپه‌م له
 خانه‌ی ژیان بخوینن، گوتی: ئه‌م کاره‌تان بێ سووده‌ له‌به‌ر
 ئه‌وه‌ی که‌ داواکه‌تان رته‌ ده‌کریتته‌وه‌، چۆن بېگومانم رته‌تی
 ده‌که‌نه‌وه‌، دوایی من خۆم دیمه‌ مالتان، له‌م باره‌یه‌وه‌
 گفتوگو ده‌که‌ین. ئیتر بۆ مال گه‌راینه‌وه‌.

ریانپیکدا ده‌وه‌ستان و هه‌ر که‌سیک که‌ به‌ویدا تپه‌ریابه
 چ ژن .. چ پیاو، چ مندال و چ به‌سالآچوو، هه‌موویان
 ده‌کوشتن و ئامرازی نیشانه‌ نانه‌وه‌ی که‌وانداره
 (تیره‌اوژ) هه‌ میسرپیه‌کان ژن و پیاو و مندالانی شاری
 (ژوپین) بوو، من وامده‌زانی ئه‌و دیمه‌نانه‌ که‌ کاتی خۆی
 له‌ شاری ته‌به‌سدا (پایته‌ختی میسری ئه‌وکاته) له‌کاتی
 شه‌ری خواپه‌کاندا بینیبووم، به‌ ترسناکترین دیمه‌نن له
 قه‌له‌م ده‌دری که‌ من له‌ هه‌موو سه‌رده‌می ژیاندا بینیبیتم،
 به‌لام کاتی که‌ تاوانکاریه‌کانی سه‌ریازه‌کانی (هۆرم
 هه‌پ) م له‌ شاری ژوپیدا بینی .. زانیم که‌ کاره‌ساته‌کانی
 شاری ته‌به‌س هه‌ر چۆنیک بیت، له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که‌
 هه‌ردوولایه‌نی لایه‌نگری (ئاموون) و (ئاتوون) ی میسری
 بوون، هه‌ندی جار به‌زه‌بیان به‌ ژن و منداله‌کاندا
 ده‌هاته‌وه‌، هه‌موویان وه‌کو ژن و منداله‌که‌ی من
 نه‌ده‌کوشت، به‌لام سه‌ریازه‌کانی هۆرم هه‌پ له‌ ژوپیدا
 مندالانی شیره‌ خۆره‌شیان ده‌کوشت، هۆرم هه‌پیش ئه‌وانی
 به‌ ته‌واوه‌تی - نازاد کردبوو و رپگای لێ نه‌ده‌گرتن. من
 وا هه‌ست ده‌که‌م که‌ ربه‌شه‌ کوژی و چه‌پاولی سه‌ریازه‌کانی
 هۆرم هه‌پ له‌ شاری ژوپیدا فه‌رامۆش ناکری و له‌و کۆمه‌ل
 کوژ و تالانکاریه‌ بێ وینه‌به‌دا سه‌ریازه‌کان چیتری
 ده‌سکه‌وتنی ده‌وله‌مه‌ندیان چه‌شت من ده‌توانم بلێم که
 هۆرم هه‌پ به‌ ئه‌نقه‌ست سه‌ریازه‌کانی له‌و شارهدا به‌ره‌للا
 کرد بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌وان بزائن که‌ تالانی مالی خه‌لک و
 به‌دیل گرتنی ژن و منداله‌ بیتاوانه‌کان چه‌ند به‌ له‌زه‌ته‌و
 له‌ ناینده‌دا بۆ ده‌ستکه‌وتنی ئه‌و جووره‌ چیتر وه‌رگرتنه‌ به‌ره‌و
 پیری هه‌موو جووره‌ مه‌ترسییه‌ک بینه‌وه‌، هه‌روه‌ها
 شیلیه‌هات و له‌ دوای کۆتایی هاتنی جه‌نگی (ژوپین)
 کاتی که‌ هۆرم هه‌پ هه‌ولێ دا شاره‌کانی تری سوریا
 بگریته‌وه‌ سه‌ریازه‌کانی ئه‌و بۆ به‌ده‌ست هینانی شه‌راب و
 ژن و زێر باکیان له‌ هیچ مه‌ترسییه‌ک نه‌بوو، پیتشوازیان
 له‌ مردن ده‌کرد به‌کێک له‌و شتانه‌ی که‌ سه‌ریازه‌کانی
 میسری وا لێ ده‌کرد که‌ هه‌تا سه‌رکه‌وتن تپیکۆشن، یان
 بمرن ئه‌وه‌ بوو که‌ ده‌یانزانی سه‌ریازه‌کانی (نازیرۆ) شای
 (ئامۆرۆ) دیل ناهیتلنه‌وه‌ و به‌زیندوویی که‌ولێ ده‌که‌ن!
 من له‌ باره‌ی تاوانکاریه‌کانی سه‌ریازه‌کانی میسر له‌ سوریا
 چیتر نادویم، چونکه‌ هه‌ر کاتی بێر له‌و درن‌دایه‌تیانه
 ده‌که‌مه‌وه‌ له‌ تاوان په‌ژاره‌ی دلم له‌ ناو سینمه‌دا وه‌کو
 به‌ردیک قورس ده‌بێ. ده‌سته‌کانم ده‌له‌رز و ناتوانم ئه‌و
 ویتانه‌ له‌سه‌ر پایپه‌رۆس بکیشم هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ ده‌لێم که

دره‌نگی شه‌وبوو پانور هاته مالمان و خواردن و خواردنه‌وه‌یه‌کی نایمان بۆ ناماده کردبوو زۆری خواردو زۆرتیشی خوارده‌وه، شه‌و لامان مایه‌وه، به‌دهم خواردنه‌وه پاتوور گوتی: ئەو پیشه‌یه‌ی من که کونکردنی سه‌ری فیرعه‌ونه بۆ یه‌کی ته‌مه‌لی وه‌کو من زۆر له باره، چونکه له‌ناو هه‌موو به‌شه‌کانی پزیشکی هیچ به‌شیک له به‌شی کاسه‌ی سه‌رو می‌شک ئاسانتر نییه، جگه له ددان و گوێ و قورگ که ئەمانه پتویستیان به پسپۆری تایبه‌تی خۆیان هه‌یه من ئەگه‌ر کابرایه‌کی ته‌مه‌ل نه‌بوومایه و بچووومایه ته به‌شیک تر، پزیشکی ئاسایی وه‌کو تۆم له‌ده‌ده‌چوو که ده‌بوایه چاره‌سه‌ری خه‌لکیم بکرایه و ژیانم پتیبان به‌خشیا، به‌لام ئیمه‌رۆ ئیشی من نه‌وه‌یه که خه‌لک بمینم که خه‌لک له‌وانه‌ی پیرو په‌که‌وته و ئەوانه‌ی چاره‌سه‌ر ناکریت، بیتار ده‌بن و ده‌یانیه‌تن بۆ لای من که سه‌ریان هه‌لدرم و منیش کاسه‌ی سه‌ریان هه‌لده‌قلیشینم بۆ ئەوه‌ی هه‌لمه تازارده‌ره‌کان ده‌رچن و له ئەنجامدا ئەو نه‌خۆش و به‌سال‌چوانه ده‌مرن، ئەگه‌ر وه‌ک تۆ بوومایه به پزیشکی هه‌زاران ئەم زگه‌ زه‌م نه‌ده‌بوو، ئەم ورگه‌م ته‌نانه‌ت ناهێلتی به باشی به‌پیدا برۆم. له‌به‌ر ئەوه‌ی پزیشکی فیرعه‌ونم و هه‌موو جوړه خواردنیکه به‌هه‌یز و نایاب ده‌خۆم ئەم ورگه‌م په‌یدا کردوو، به‌لام تۆ چونکه ده‌رامه‌تی ته‌نیا ئەو خواردانه ده‌خۆی که بۆ ته‌ندورستیت پتویسته و ورگت پتی گه‌وره نابیت و دوو ئەوه‌نده‌ی من ده‌ژیت، چونکه بۆ کورت کردنه‌وه‌ی ته‌مه‌ن هیچ شتی له‌وه کاریگه‌تر نییه که مرۆف ئەو خواردانه بخوات که پتویسته پیش خواردن بکولیندریت، دوا‌یی ده‌می باوکی کرده‌وه، ده‌می خۆشی نیشانی باوکی دا و گوتی: سه‌یرکه من له سیانزه ددان زیاترم نه‌ماوه، ددانه‌کانم بوونه ته به‌لاگه‌ی خواردنی کولاو، به‌لام تۆ چونکه نه‌بوونیت، زۆریه‌ی کات خواردنی سروشتی و ساده ده‌خۆی ددانه‌کانت پاراستوو، له‌وکاته‌دا پاتوور وا دیار بوو ده‌یوست- شتی بکریتی، به‌لام ترساو گوتی: من زۆر شت ده‌زانم، زۆر نه‌یتنی له‌ دلی مندا شاردراوه‌ته‌وه، خه‌لکی که ئەم بابه‌ته ده‌زانن لیم ده‌ترسن من کابرایه‌کی چاره‌ په‌شم، چونکه زۆر شت ده‌زانم و هه‌تا زانیاری مرۆف زیاتر بێ پتر هه‌ست به‌ خه‌م و په‌ژاره ده‌کا. ده‌ستی به‌گریان کردو به‌کراسه که تانه‌که‌ی دایکم چاوه‌کانی خۆی سپییه‌وه، به‌ باوکی گوت: تۆ پیاویکی

هه‌ژار و شه‌ریفی، به‌لام من پیاویکی ده‌وله‌مه‌ندم و له بری ئەوه خراپم و له ریکه سه‌ر رتی مانگا که مترم. بۆ به‌یانی که له خه‌و هه‌لسا له نووسین و خویندنه‌وه تاقی کردمه‌وه که زانی سه‌رکه‌وتنم به‌ده‌ست هینا لینی پرسیم: ده‌ته‌وی بی به‌چی؟ گوتم ده‌مه‌وی له خانه‌ی ژیان بخوینم بۆ ئەوه‌ی وه‌ک باوکی بيم به پزیشک، پاتوور گوتی: سینۆه هه‌ندی نامۆزگاربت ده‌کم، ده‌بی باش گوتی لێ بگری و له بیری نه‌که‌ی، به‌لام من له‌بیر بکه که ئەم شتانه‌ت پتی ده‌لیم. هه‌رگیز باسی ئەوه مه‌که ئەو نامۆزگاربانته له پزیشکی تایبه‌تی فیرعه‌ون بیستوو، ئەو شوینه‌ی بۆ فیربوونی پزیشکی ده‌چیئه‌وه‌ی، جیکه‌ی کاهینه‌کانه و ژیان و پشک‌ه‌وتنی تۆ به‌ستراوه‌ته‌وه به‌ویستی ئەوان تۆ که چووینته ئەوی، ده‌بی ملکه‌چ و گوێپایه‌ل و بیده‌نگ بی هه‌رگیز نه‌که‌ی په‌خه‌ له شت بگری و بیروباوه‌ری ده‌روونی خۆت ئاشکرا بکه‌ی و هه‌ر چیش پتی ده‌لین ده‌بی رازی بی ئەوه‌ش بزانه که مرۆف ده‌بی له ژیانیدا و به‌تایبه‌تی له خانه‌ی ژیان وه‌کو ریتی فیل‌باز و وه‌ک مار بیده‌نگ بی، به‌لام له رواله‌تدا وه‌کو کۆرتیکه‌ی غه‌درلیکراو و مه‌رپکی بی ئاگا خۆی نیشان بدا. له بیری مه‌که، که مرۆف ته‌نیا له‌وکاته‌دا ده‌توانی شیوه‌ی راسته‌قینه‌ی خۆی ده‌ریخات که هه‌یز و ده‌سته‌لات و زیره‌کیه‌ی زۆری هه‌بیت و تا ئەو رۆژێ که ده‌گه‌یته ئەو هه‌یزو ده‌سته‌لاته گوێپایه‌ل و له‌سه‌رخۆ و ملکه‌چ به.

(۳)

ده‌بوایه پیش رۆیشتن بۆ خوتیدن بۆ ماوه‌ی هه‌فته‌یه‌ک له په‌رستگا به رۆژوو بوونیا و له‌وه‌ی ده‌ره‌چوونیا، له شه‌وی کۆتاییدا ده‌بوایه خوا (ئامون) خۆی نیشانی ئیمه‌ بدایه و له‌گه‌لماندا بدوابایه‌وه ئەگه‌ر بمانبنایه و له‌گه‌لیدا قسه‌مان بکرایه، ئەوسا شیای و ده‌رگیران بوون له خانه‌ی ژیان و له دوا‌ی ئەو هه‌موو می‌شک شوێنه‌وه و پرکردنه‌وه‌یه له باره‌ی (ئامون) سته‌م بوو که یه‌کیک بلێ نه‌مبینه‌وه و قسه‌م له‌گه‌ل نه‌کردوو. له ناو قوتابیاندا من له هه‌موویان چاوه‌کراوه تر بووم، چونکه له‌گه‌ل باوکی ده‌چوینه دیار سه‌ری زۆر نه‌خۆش و مردنیانم به‌ چاو ده‌دی و له مندالیه‌وه تا ته‌مه‌نی شازده سالی زیاتر له په‌نجا نه‌خۆشم بینی که له پیش چاومدا گیانیان ده‌رچوو، من هه‌رچه‌نده مندال بووم، هه‌ر له‌وکاته‌دا هه‌ستم به‌وه کرد که هیچ شتی وه‌کو مردن

سینۆهه..

تۆ بهبی هۆ چاوه پروانی ئهوه ده کهیت که مروّف لهوه باشترب که رق و کینه و ههوه سبازی دروست کردوه

مروّف ناگاداری هه ندی
قسسه ی پروپوچی
کاهینه کان ناکاتهوه،
چونکه به چاو ده بیندیی
که مردنی مروّف
جیاوازی نییه له گه ل
مردنی گیانه وه رانی ترو
تیده گا که ته گهر
کاهینه کان وه کو خو یان
ده لاین نوینه رو
هه ل بـ ژیردراوی
(ئاموون) ن له سه ر
زهوی، بۆچی جلهوی

مردن ناگرن و ههر نه بی وابکن خو یان نه مرن.

مروّف کاتی مردن ده بینن ئینجا تیده گات که نه و
بیروباوه رانه پروپوچن و بگره به بی مانا ده روانه هه موو
شته ی، قوتابیه کانی ترو وه کو من چه ندین جار مردنیان
نه دیبوو، بۆیه نه یانده توانی وه کو من بییر له گیرانه وه ی
کاهینه کان بکه نه وه، دوای ته و او بوونی رۆژی هه وته م که
له په رستگا به رۆژوو بووین، سه ریان تاشین و ئیمه یان
له هه وزی گه وه ی په رستگا که دا شۆری.. جلكیکی
تایبه تی خانه ی ژیانیان له به ر کردین.

کاتی خۆر ئاوابوون که (ئاموون) له پشت گرده کانی
رۆژتاوا بزر بوو پاسه وانه کان فوویان کرده که په نا کانیان،
ده رگای په رستگا که داخرا و له و کاته یه کتی له کاهینه کان
که نه وه نده ی خواردبووه وه به لادا ده هات، بانگی کردین و
ئیمه ش به دوای که وتین و له دالانیتی درێژ تیبهر بووین
و ده رگایه کی بۆ کردینه وه. چوینه ژوورکی گه وه که
فه رشیکی تیدا راخرا بوو بینیم هۆده که تاریک بوو، به لام
له ناوه راستی هۆده که په رده یه ک هه لواسرابوو که که م
تیشکی پروناکی له پشتیه وه ده هاته ئه م دیو من تا
ئه و کاته نه چوو بوومه ئه و ژووره وه، به لام زانیم که ژووری
(ئاموونه) کاهینه که په رده ی لایبرد و له و کاته دا من بۆ
یه که مین جار چاوم به خوا (ئاموون) که وت که وه ک مروّف
وابوو، چونکه گه نچ بووم و باوه ریم به خوا (ئاموون)
هه بوو له شم له رزی.

ئاموون کراسیتیکی له به ردا بوو ئه و هه موو چرایه له
ده وه ی ئاموون داندرا بوون و زێرو به رده گرانبه هایه کان
له سه ر و سه ر ملی ده دره وشانه وه!

کاهینه که گوتی: ده بی ئیوه ئه مشه و تا به یانی به ناگا
بن و خوا په رستی بکه ن، به لکو خوا (ئاموون) قسه تان
له گه ل بکات و ته گهر له گه لتان دوا ئه وه نیشانه ی ئه وه یه
که به شیاوتان ده زانی بۆ چوونه ناو قوتابخانه ی (خانه ی
ژیان) و ته گهر ئه م شه ره فه تان بی به خشر، ئه و سبه ی نی
به یه که وه «ئاموون» ده شوین و جله کانی ده گۆرین و ئه وسا
ده چینه خانه ی ژیان.

دو اجار په رده که ی به رووی ئاموون دا دایه وه و به بی
ئه وه ی ده ست بخاته سه ر ته ژنۆی و سه ردا نه وینن و بۆی
بچه میته وه، له ژووره که چووه ده ره وه و ده رگای داخست.
ههر ئه وه نده کاهینه که چووه ده ره وه که نه و قوتابیان
له من گه وه تر بوون ده ستیان کرد به پیکه نین و نان و
گۆشتیان له گیرفانیان ده ره ینا و ده ستیان به خواردن
کرد، یه کتیکیان چووه ده ره وه.. قوتابیه کان گوتیان ئه وه
ده چیته ژووری کاهین که له و ئی نان بخوات و ههر له ویش
شه و بخه وئ، چونکه ناتوانی لیتره له سه ر به رد بخه وئ،
به لام من چونکه به رۆژوو بووم، ئاماده نه بووم له
نانه که ی ئه وان بخۆم. نان و خواردن له کاتی که دا
ئاموون له و دیو په رده که وه بوو، به کوفرم ده زانی.

به ره به یان پاسه وانه کانی په ره ستگا نه فیریان لیداو
ده رگا کانیان کرده وه ته گهر نه و شه وه من نه نووستم وه ک
ئه وانی تر، به لکو گویم له ده نگی ئاموون ده بی، به لام
گویم له هیچ ده نگی که نه بوو کاتی هه تاو هه له هات کاهن
و نه و کوره ی شه و لای خه و تبه و، هاتنه ژووره که، له
سه روچاوی هه ردووکیان هه ستم کرد که خواردوو یانه ته وه،
پاشان رووی کرده ئیمه و گوتی: ئه ی نه و که سانه ی که
ئاره زوو ده که ن بچه خانه ی ژیان، ئایا شه و به ناگا بوون
و خوا په رستیتان کرد؟! هه موو به یه ک ده نگ گوتان:
به لئ، کاهینه که گوتی: ئایا (ئاموون) له گه لتان دوا و
ده نگی ئه وتان بیست؟ پاش که میتک بیده نگی یه کتی له
قوتابیان که ناوی (مووسا) بوو گوتی: به لئ قسه ی له گه ل
کردین.. ئه وانی تریش هه مان قسه یان کرده وه، به لام من
هیچم نه گوت، چونکه ئاموون قسه ی له گه لم نه کردبوو و
سه رم سوورما بوو که چۆن ئه وان ده یانویرا ئه و درۆیانه
بکه ن!!

ئه و کوره ی که شه و لای کاهینه که بوو، به بی
شه رمییه کی سه رسوره یته ر وتی: (ئاموون) هاته لای
منیش و چه ند نه یینییه کی پت وتم.
به لام جه ختی کرد که له لای که س نه یدرکینم و من به

بیستنی ئەو دەنگە هێمن و بە سۆزە زۆر کەیف خۆش بووم، مووسا گوتی کاتی کە ناموونم بینی و دەستیکی بەسەرم داھیناوتی: ئەی مووسا من فەرۆ پیرۆزی دەپڕژینم بەسەر خۆت و خیزانە کە تدا.

تۆ لە داھاتوودا دەبیستە یەکی لە پزیشکە بەناوبانگەکانی میسر، لە دواى مووسا ھەریەک لە قوتابییەکان کورتە چیرۆکیکیان ڕیک خست سەبارەت بە بینی ناموون و قسەکردن لەگەڵیدا، تا نۆرە ھاتە سەر من، کاهینە کە لێی پرسیم: سینۆھە ناموونت بینی؟ و گفتوگۆت لەگەڵدا کرد؟!

وتم: نا.. من نەبینیم و نەگوتیشم لە دەنگی بوو، تەنیا بەرەبەیان ھەستم کرد پەردە کەى کەم دەجووڵیتەو و کاهینە کە بەگژى سەیرتکی کردم و بیدەنگی داگیرتین، یەکیک لە گەنجەکان کە لە زوووە ببوو ھاورپم دەستی کاهینە کەى گرت و بردیە پەنایەک، بەھیتواشی قسەى لەگەڵ کرد و کاتی گەرانەو لە لام، کاهینە کە بەرقەو گوتی سینۆھە چونکە بێگومانم لە باوهری پاکى تۆ، وەرە لەوانە یە ناموون قسەت لەگەڵ بکا ئینجا بە ئیشارەتى ئەو کورپە پەردە کەى لابرە و منی برە بەرامبەر بتە کەى (ناموون) و ناچارى کردم کە سەرم بخەمە سەر زەوى و ھەر بەم حالە بەجیى ھیشتم، لەناکاو بانگتیک لە ژووورە کەدا دەنگی دا یەو و پیتی وتم: سینۆھە.. سینۆھە.. من دوینی شو و ویستم ناخاوتنت لەگەڵدا بکەم. بەلام تۆی تەمبەل خەوت لیکە و تەبوو، سەرم ھەلبەری و وامزانى دەنگە کە لە دەمى ناموونەو دیتە دەری و دواجار ھەر ئەو دەنگە گوتی: سینۆھە.. من ناموونم و لە سزای کەمتەرخەمیە کەى دوینی شەوت ویستم دەرخواردی خوای (تایبەت بە قووتدانت) بەدم، بەلام چونکە دەزانم بیروباوهرت بەمن پتەو، ئەمجارە لیت خۆش بووم.

ئەگەرچی بۆم دەرکەوت کە ئەو دەنگە دەنگی (ناموون) نەبوو، بەلکو دەنگی کاهینە کە بوو کەمیتکی پتچوو ھات و لەسەر زەوى ھەلیساندم و داواى لیکردم کە بچم لەگەڵیاندا ناموون بشۆین.

(٤)

خویندەم تەواو کرد، ماوہیەک دوايانخستم، چونکە چەند جارێک و لە چەند بۆنە کەدا پرسیبووم.. بۆچی؟

لەبەرچی؟! چونکە نەدەبوو قوتابى پرسىارى ئاوا بکا. لە خانەى ژيان دەرچوم و بووم بە پزیشک: ھى گەرھى ھەژاران- وەک باوکم- زۆرى نەخۆشەکانم چارەسەر دەکرد ھىچم لى وەر نەدەگرتن، چونکە زۆریەیان ھىچیان نەبوو، بۆیە زۆر خۆشەویست بووم لایان خزمەتکارێکم بەگرت گرت (لە راستیدا کرببووم، کۆبلە بوو) ناوی (کاپتا) بوو، چاویکی کوپر بوو، زۆر دلۆسۆزم بوو، بەلام جاروبار دزیشی لیدەکردم و ھەر لەبەر ئەو دلۆسۆزییەش بوو کە ڕینگام دا کە لە جامیتکی گلیدا خواردنەو بۆ خۆى تیبکات و پیم گوت: کاپتا بەر لەوہى داوام لیبکەى ئازادت بکەم، من لە دلى خۆمدا تۆم ئازاد کردوو و ئازادى تۆ، لەو ڕووەو، گوتی: ئازادیش بى ھەرگیز بە جیت ناھیتلم، گوتم لە بیریە کە من و تۆ دەمانویست لەم شاره دەرچین من کانزام نەبوو و تۆ ھەموو پاشەکەوتە کەى خۆت دا بە من؟ بۆ ئەوہى بتوانین دەر باز بین، لەو ڕۆژەوہ من بپارم دا کە ھەر کاتیک من دەولەمەند بووم، ئازادت بکەم و دواى پیت بلیم ئەگەر ھەزرت لیبە وەک خزمەتکارێک (نەک بەندە) لەلای من بپینیتەو، باشە ئەگەر نا بۆ ھەر شونیتیک کە دەتەوی برۆی، برۆ. ئیستاش پیت دەلیم کە ئازادى و بۆ زیاتر دلنیا بوونت سبەینى نووسراویک بە نووسەرێک دەنووسم کە ئازادى بۆ ئەوہى باوهرم پت بکەى، بەلام تۆ وت لەمەودا من بە قازانجى زپرو پارە کەم ژيان بەسەر دەبەم پیم بلی زپری من چۆن سوودى دەبى. مەگەر وەک پیم وتبووی زپرەکانى منت لە پەرستگەى ناموون بە ئەمانەت دانەناوہ؟!

کاپتا بە تاکە چاوە کەى سەیرتکی کردم و گوتی: نا، سینۆھە، ئیستاکە ئازادم پیت دەلیم کە من فەرمانە کەى تۆم جیبە جی نەکردوو و زپرەکانى تۆم لە پەرستگە دانەناوہ، چونکە فەرمانە کەى تۆ لە عەقلەوہ دوور بوو و من ئەوکارانەى دژ بەعەقل بن جیبە جیبیان ناکەم، وا بۆشت ڕوون دەکەمەوہ، چونکە ئەم فەرمانەت دژ بەعەقلە! پیت دەلیم کە تەنیا خەلکی نەفام زپری خۆیان لە پەرستگە دادەنیتن، چونکە بە دانانى زپرو پارە بە ئەمانەت لە پەرستگا دوو خراپەى زۆر گەورەى ھەبە؛ یەکەم ئەوہیە کە کاهینەکان و لە ئاکامدا، فیرعەو نیش لە برى سامانى تۆ ئاگادار دەبنەوہ و دەزانن کە تۆ چەند زپرت ھەبە و یەکیک لەو کارانەى کە نیشانەى شیتیبە، ئەوہیە کە مەرۆڤ خەلکی تر لە چەندیتى داراییە کەى

خۆی ناگادار بکاتهوه، دووهمیشیان ئهوهیه که کاتیگ تۆ زێره کهت له پهرستگه داده نیتیت و له خه زینهی ئهوی ده مینیتتهوه.

هه موو سالتیک ده بێ که مپیک له و زێره له بری هه قی خه زنه داری بده هیته پهرستگه و له ناکامدا سال به سال زێره کهت له که می دده، بۆیه له و کاتهی تۆ بۆ پیاسه چوویته دهره وه که هاو رپیه کانی کۆنت بیینی من له شاردای سوورامه وه بۆ ئه وهی بزانه که چۆن زێره ده خریتته کاره وه؟ که به هۆیه وه قازانجیت ده ست بکه وئ!! به بی ئه وهی ئیشیک بکه ی و ماندوو بیت، سوود وهر بگرت، من زانیم که له شاری (ته به س) که س زێری خۆی له پهرستگه ی ئاموون دانانیت، چونکه لیبی دلنیا ناییت و ده ترسێ زێره که ی له وئ بفه و تئ، جگه له وه ش ئه و زانیارانم به چنگ که وت که یه کیک له وانه زانیم خوا (ئاموون) و اخه ریکه زه ویه کانی خۆی ده فرۆشیت، وتم: زێره که ی منت به زه وئ دا؟ گوئی: نه خبیر گه وره م، چونکه نه تۆو نه مینیش سه رمان له کاری کشتوکالی دهرناچئ، گوتم: کاپتا به دوور ودریژی باسی کشتوکال و سه رکار و سه پان و جووتیار و دروینه و کیتلانم بۆ مه که پیم بلئ زێره که ی منت به چی داوه؟ کاپتا وتی: له بهر ئه وهی پهرستگه ی ئاموون کیتلگه کشتوکالیه کانی خۆی ده فرۆشیت و ده فر و مس و زێر و زبو کۆده کاته وه، وه کو باس کرد و پاره له میسر زۆر که م بوو و ئه م که م بوونه ویه ش بووه ته هۆی ئه وهی نرخی خانووی نیشته جئ و جیگا بازرگانییه کان له دابه زیندایه بۆیه هه ر که من زانیم که خانووی نرخی دابه زبو و هه رزان بووه، به شیکه ی زێره که تم داوه به چه ند خانوویکی نیشته جئ و چه ند جیگایه کی بازرگانیم کرپوه، تۆ ئه م خانووانه به کرئ ده ده ییت و هه موو سالتیک کرپکه یان وهر ده گری و هه میشه خانووه کانیشت هه ر ده میتن و سوودیکه ی چاکیشیان لیه و ده گری و ئه گه ر کرپچه یان، به بۆنه ی ده لالیه وه دیاریه کم بده ئ. پتوه ندی به تۆوه نییه!! به لکو پتوه ندی به ده بنگه ی خۆبانه وه هه یه، چونکه من له م کاره هه یچ شتیکت لئ نادزم، به لکو دیاری له کرپچه یان وهر ده گرم و ئه گه ر تۆش بته وئ دیاریه که به بنده که ی پیتشوی خۆت به خشی، ئه وایت وهر ده گرم. گوتم: کاپتا من هه یچ شتیکت پئ نادهم، چونکه ده زانم ئه و کاره ت بۆ قازانجی خۆت کردوه، چونکه ده ته وئ له رپئ به کریدان و نووژن کردنه وه ی خانووه کان دزیه کی باشم لیبکه ی

کاپتا وتی: تۆ به هه لده دا چووی، ئه گه ر گه وره یه که ی قرچۆک و رذیل بووتایه رهنگه وام بیسر بکر دایه وه ته وه، به لام تۆ گه وره یه که ی به خشنده و به به زه یی، پتیبست ناکا من له گه ل تۆدا ئه م جۆره لیکدانه وه یه بکه م.

چونکه هه رچه یه که تۆ هه ته له ژیر ده ستی من دایه و من مالی تۆ به هی خۆم ده زانم و کاتیگ که پارێزگاری له بهر ژه وه ندییه کانی تۆ ده که م، له راستیدا بهر ژه وه ندییه کانی خۆم پاراستوه.

ماوه یه که ی پتچوو که له ته به س سه به یه که ی رۆژ سه ری دهره ینا، له ماوه یه که ی که مدا ناسازگاری هه وای شه وی له ناو برد، له و کاته داو له چوار رپانه کان و مه یدانه کانی شار نه فیریان لیدا و چه ند جار چه یه که له مه یدانیکه وه بۆ مه یدانیکه ی تر ده رۆشتن و له سه ر پاپیرۆسه کان فه رمانی فیرعه ونیان ده خوینده وه و ناوه رۆکی فه رمانه که ئه وه بوو که (ئاموون) خواجه کی دروینه و ده بئ سه رنگون بکرئ و هه تاهه تایه نه فره تی لئ بکریت و هه موو پهرستگایان ئه و خواجه درۆزنه له میسر، سه روو و خواروو، هه روها هه موو زه وی و مه رومالات و به بنده و زێر و پاره و مسی ئه و خواجه ده که ویتته ژیر ده سته لاتئ فیرعه ون و خواجه ی ئه و که (ئاتوون)، هه روها له مرۆ دوا هه ژاره کان ده توانن له و کانیوانه ی که له رابردوودا هی خواجه درۆزنه که بوو، خۆیانی لئ بشۆن و لیبیان بخۆنه وه و فیرعه ون ئه و زه وی و زارانئ ئه و خواجه ده داته هه موو ئه و که سانه ی که زه ویبیان نییه بۆ ئه وه ی به شوکرانه ی خواجه تی (ئاتوون) کشتوکالی تیدا بکه ن.

له ناکاو سه ربازه ره شه کان که ده م و چاوی خۆیان ره نگ کردبوو، که و تنه رئ، گالیسه که جه نگیه کان به ره و پیتش ده چوون و ویستیان بچه ناو پهرستگای (ئاموون)، سه ربازه کان به پشتی نیتزه کانیان خه لکیان له سه ر رتگای خۆیان دوور ده خسته وه تا گه یشتنه دهرگای پهرستگاکه، به لام کاتیگ که گالیسه که کان ویستیان به ره و ناو پهرستگاکه برۆن، خه لکه که به ده نگه ی بهرز هاواریان کرد (ئاموون) و به یه ک جوولانه وه به ره نگاری سه ربازه کانی بوونه وه و له بهر ئه وه ی نه یانده توانی له گه ل سه ربازه ره شپیتسه کان که جه نگیده بوون، شه ر بکه ن، خۆیان خسته ژیر گالیسه که کانه وه به شپوه یه که به لاشه کانی خۆیان رتگیان به ست که گالیسه که کانیان وه ستاند، ئه سپه کان ترسان و ده ست و پیتیان لیده دا و قیژه ی ژن و مندال ده گه یشته ئاسمان.

خه لکی به راده بک له توور په پیدا ده خرۆشان که نه گهر سه ربازه کان تا دواين که سيش له وانيان بکوشتايه ، ده ستیان له بهرگری کردن هه لنه ده گرت ، به لام نه فسه ره کان له بهر نه وهی که ده یانزانی فیرعه ون دووپاتی کردووه ته وه که خوین نه ریت ، فه رمانی پاشه کسه یان داده نا یا له بهر نه وهی هه ندیکیان کوژراو و بریندار بوون ، هاواری شادیان ناسمانی هینایه له رزه ، هه ر پۆزه هه راکه پتر ده بوو ، کوشتاریش ده که وه ته سه ر شه قام و نزیک په رستگاکانی (تاموون) و له کاتیکدا که لاشه کان له سه ر شه قام و نزیک په رستگاکان که وه تبوون ، هه موو رۆژ و شه ویک کۆمه لئ کوژراوی نوئ به و فه رمانه زیادی ده کرد ، چونکه سه ربازه ره شه کان و شه رکه ره کانی شه ر ده کهن (لیبیا) به هوی بوئی خوین و چیرئی تالانی کردن و خواردنی خوراک و شه رابی زۆره وه به جوړیک یاسایان خستبووه ژیر پییانوه که نه فسه ره کانیشیان نه باندته توانی پیشیان لی بگرن کۆمه لئیک تر له پییاو کوژ و چه ته کانی رابردووش که له ترسی (تاموون) و پاسه وانه کان نه باندته ویرا دزی له گوږه کان و له مالی خه لکی بکه ن و ده ستدریژی بکه نه سه ر ژنه کان و له که لاوه کان و چوله وانیه کانی دووری که ناری نیل هاتنه ده روه و هه ر یه کیکیان خاچیکئی خوی نوئیان له سه ر سنگیان نه خشانده به ناوی شوین که وه توانی خوی تازه وه (ئاتوون) ده ستیان کرد به کوشتن و ئابروو بردن و دزین ، که لویه لی گوږه کان و خانوه کانی خه لکی و ته نانه ت ده ستیان له نارامگای فیرعه ونه کانی میسریش نه ده پاراست .

کاهینه کانی په رستگای تاموون له بان دیواره کانه وه نه فره تیان له فیرعه ون و خوایه تازه که ی ده کرد و ده یانگوت : نه و پییاوه شیتته و خواکه شی شیتته ، به لکو له و شیتتره ! بارودوخیکیان دروست کردووه که تا په نجبا سالی تریش ناتوانن نه و کاولکاریه نوژهن بکه نه وه .

فیرعه ونی تازه که ناوی (تاموون هۆته ب) ی چواره م بوو پیش نه وهی له تاموون هه لگه ریتته وه و خوی (ئاتوون) بکا به خوی خوی ، که واشی کرد- ناوی خوی گوږی و کردی به (نه خناتوون) ، واته نه و که سه ی ئاتوونی- خوښ ده وئ . جا نه و فیرعه ونه نوئییه ، زۆر چه زی به بیینی من ده کرد بویه له گه ل (هۆرم هه پ) دا چوومه کوشکی فیرعه ون! کاتیک که چوومه ژووره وه ، بو یه که مین جار له وئ ژنه میسریه کانم به مؤدیلی تازه ی

هاوینه وه بیینی . نه م مؤدیله زۆر جوان بوو . ژنه کان جلکی خو بان به شیتویه ک دووریبوو که سه رنج راکیش بوو . هه روه ها نه و ژنانه ی له و میوانداریه بوون ، چاویان سه وز کردبوو ره نگی سووری جه رگیان له گو نا و له لیوان دابوو (هۆرم هه پ) منی برده لای فیرعه ون ، سه یرم کرد نه خناتوون که من به مندالم ده زانی ، گه وره ببوو ، وه کو پیسوی لی هاتوو ، به لام دهم و چاوی له ر و لاواز بوو ، چاوه کانی ده ره وشانه وه .

نه خناتوون کراسیکی که تانی له بهر دابوو . که پییان ده گوت که تانی پاشایه تی . کاتیک که منی بیینی گوتی : سینۆه ، من نه و کاته ی جئ نشین بووم تو م بینیوه و نه مړۆ هۆرم هه پ له باره ی زانستی تو وه گفستوگۆی له گه ل کردووم ، ئیمړۆ بانگم کردووی بۆ شتیک ، نه ویش نه وه یه که هه ر کاتیک شتیک پیچه وانیه چه زی من بی ، سه رم ژان ده کا و به جوړیک نازارم ددها که نه ده توانم خواردن بخو م و نه ده نووم پزیشکه کان ژانه سه ره که ی من به ده رمانی سه رکه ره هیور ده که نه وه ، به لام له م ده رمانانه بیزارم ، چونکه ده زانم که ده رمانی هیورکه ره وه هوشیاری مرۆف په رت و بلاو ده کات و ناهیلئیت به ئاسووده یی بیر له خوایه که م بکه مه وه ، سینۆه ئایا تو ئاتوون ده ناسی !

نه م پرسیاره ی فیرعه ون پرسیاریکئی ترسناک بوو ، ده بوایه به ور باییه وه وه لامم بداباییه وه و پیم گوت : به لئ ئاتوون ده ناسم ، فیرعه ون گوتی : چون ده یناسی ؟ گوتم : ده زانم ئاتوون شتیکه گه وره تر و بهر تر له زانستی من و زانیی هه موو تاکه کانی مرۆف . فیرعه ون له م وه لامانه خوښ حال بوو گوتی : سینۆه نه و وه لامه ی تو داته وه له و وه لامانه ی که خه لکانی تر به منیان داوه ته وه ، باشتره ! ئیستا پیم بلئ ده توانی به هوی قلئیشانه ی کاسه ی سه رم چاکم بکه یتته وه ؟ گوتم : گه وره م سه ری تو پتیبوستی به قلئیشاندن نییه ، چونکه قلئیشاندن یه کییکه له چاره سه ریه کان و زۆر ریگه ی تر هه ن پیی چاک ببیتته وه ، گوتی : سینۆه پزیشکی کۆنی فیرعه ون مردووه و جیکه ی به تاله و ده مه وئ بییه پزیشکی تایبه تی من ، چونکه تاکو ئیستا که سم له جیی دانه ناوه ، به لام تو له مه ودوا ده بییه سه ر قلئیشینی پاشایه تی و له رۆژی نه ستیره ی سه گه وه له سووده کانی نه م پله و پاییه یه که لک و ده رده گری و فه رمان ده ده م که له خانه ی ژیان به و پله و پایه بتناسن .

له کاتی نانخواردن بینیم فیرعه ون نه گوشتی مراوی و

نه گۆشتی قاز دهخوات نه گۆشتی مهرومانگا و ماسی، به لکو نایتیکی رهق و له جیاتی شهرا ب ناویان بۆ هینا و خستیانه ناو په یمانه که یه وه و نۆشی و دواى ئەوهی تیربوو رووی کرده ناماده بووان و گوتی: به گه لی میسر بلتین خواردنی فیرعه ون (ئه خناتوون) حه قیقته و ناشتی و نان و ئاوه.. و خواردنه که ی له گه ل خواردنی هه ژارتین به نده کانیش جیاوازی نییه.

دواى ماوه به ک فیرعه ون بانگی کردم و گوتی: سینۆهه پرۆ که شتییه کانی من ئاگادار بکه ره وه، که ناماده بن و به سهول لیده ره کان بلتین که من به ته مای سه فه رم. لیم برسی، بۆ کوئ؟ گوتی: من چیت له م شاره ژیان نابمه سه ر و به که شتییه کانی خۆم به پرۆ ده که وم، ئەوه نده درۆم تا ده گمه جیگا یه ک که بۆ دروست کردنی شاریکی نوئ له بار بیت و له وئ شاریکی نوئ دروست ده که م و تییدا نیشته جج ده بم و ئیتر هه نگا و نایتمه ناو (ته به س)، چونکه دانیشتونانی ئەم شاره شوین خواى چه وت و درۆزنی (ئاموون) که وتوون و ره فتاری ئەوانم له بهر په رستگای ئاتوون له بیس ناچیت، ئەوه ی منی خۆش ده ویت، ئەوا له گه لم دیت و به زووترین کات به پرۆ ده که وین.

له دواى ده پرۆ گه بشتینه جیگا یه ک که ئیتر لاشه ی لئ نه بوو، فیرعه ون له ژووره که ی خۆی هاته ده ره وه و له سه ر رووی که شتییه که راوه ستا و به سه بیر کردنی که ناره کانی نیله وه خه ربک بوو زه وی له هه ر دوولای رووباره که وه زه رد رهنگ بوو گوند نشینه کان به رووبومی کیلگه کانیا ن کوّ ده کرده وه به ره و رووی گوندیا ن ده برده وه، مه رو مالا تیا ن بۆ ئا و خواردنه وه ده هی تیا به که ناری نیل، شوانه کان شمشالیا ن لیده دا.

کاتیک که خه لکی که شتی فیرعه ونیا ن ده بی نی له ئا واییه کانی ئەم به رو ئەوبه ری نیله وه لقی دارخورمایا ن به ده سته وه ده گرت و به را کردنه وه ده یانجولانده وه، به هاوار و دهنگی به رزه وه، شادیا ن ده رده بری.

فیرعه ون له خۆشی بی نی نی ئەم خه لکه شادو که یف خۆشه پی ده که نی و هه ندی جار فه رمانی ده دا که شتییه که بووه ستیا ن و ده چوو ه وشکانی و له گه ل لادییه کان گفتوگۆی ده کرد و ده سستی بۆ ژن و منداله کان را ده ته کا ند، هه ندی جار له که ناری نیل مه ره کان له فیرعه ون نزیک ده بوونه وه و بۆنی دامی نی کراسه که یان ده کرد، یا ن ده یا نلیسته وه و فیرعه ون وه ک مندال خۆش حال ده بوو و

پی ده که نی، هه نده که یف خۆش بوو بوو به بی نی نی ئەو خه لکه، ده یگوت هه موو زه ویه کانی خوا یه که ی پی شوو دا به ش ده که م به سه ر ئەو جووتیا رانه ی که زه وییا ن نییه و ئەوانه ی تا ئە مه رۆ به که م هه لیا ن کردو وه و هه ژار بوون، من وا ده که م گه نمێکی زیاتر په یدا بکه ن و مانگا و مه ری زۆر به خیتو بکه ن و ئەوه نده بخۆن هه تا منداله کان و ژنه کانیا ن قه له وو جو ان بن.

چیت به رامبه ر به یه کتری کینه یا ن نه بیت، خوا ی ئاتوون جیاوازی نیوان ده وه مه نده هه ژار نا هیلتیت کاریک ده کات که ئیتر به نده کان ناچار نه بن بۆ په یدا کردنی خواردن هه موو ته مه نی خۆیا ن بۆ گه وره کانیا ن عاره ق برێژن، سینۆهه من بۆیه له ته به س ده رچوم، چونکه له و شاره جیاوازییه کی زۆر له نیوان ده وه مه نده کان و هه ژاره کانی هه یه، کو مه لئ زۆر له هه ژاره کان ناچارن به کریکار ی و به نده یی هه موو ته مه نی خۆیا ن بۆ ده وه مه نده کان کاریکه ن و هه می شه هه ر هه ژارو برسی بن و هه ر چه نده مان دوو ده بن سوو ده که ی ده ست ده وه مه نده کان ده که ویت، من له دانیشتونانی ته به س که خوا که ی پی شوو ده په رستن بیزارم، چونکه ئەو خوا یه درۆزنه، خوازیاری به ده به ختی و برسیه تی هه ژارا ن و به هیز بوونی ده وه مه نده کانه و هه موو یاسا کانی خۆی به شتییه که دانا وه که ده وه مه نده کان سا ل به سا ل زه نگی نتر بن و هه ژاره کان له چاره ره شی و نه بوونیدا بپیننه وه، ده مه وئ جو ری نوو سی نی ئیستا بگو ییم بۆ ئەوه ی هه ژاره کانیش فی ره خۆینده واری بن.

که فی ر بوون به ده سته کانی خۆیا ن کار ده که ن و وه ک کو مه لئ برا کاره ده ستییه کان وه ک کشتوکال و کانا کاری و بازرگانی له نیوان خۆیا ندا به ش ده که ن، له و دنیا یه ی که خوا که ی من (ئاتوون) دروستی ده کات رق و کینه به دی نا کریت و له و جیهانه که س نا ن له ده سستی که س وه رنا گریت، به لکو هه موو که سی ک نانه که ی خۆی له گه ل ئەو یتردا دوو که رت ده کات، چونکه که س نا توانیت به وه ی ناوی له و یتر به رز تره یه کی ک بکا ته کریکار یا کو یله ی خۆی و که س به وه ی تر نا لیت برۆ ئە ی سریانی پۆخل یا برۆ ئە ی ره شپیستی بو گن، چونکه هه موو که س خه لکی تر به برای خۆی ده زانی و له به ر ئەوه ی چینی هه ژار و زه نگی ن یه کسا ن ده بن و که س کینه له دل نا گریت و شه رو ئاژا وه کو شتن روونادا ت.

بچووک بوون، سی رۆژ و سی شهو خه لک یه کتربان ده کوش و خانووه کانیان ناگر تیبهر ده دان، بو شهوهی بتوانن به شهو مهیدانی شه ر بیین، سه ربازه کانی ره شپیتسته و شه رده نیه کان خانووه کانیان ناگر تیبهر ده دا و شهوهی چنگیان که وتبایه دهیان دزی و ههر که سیکیان بکه وتبایه ته دهست دهیان کوش، له دیدی شه وانه وه شاخدار و خاچدار چون یه کبوون و هیچ جیا و ازیه کیان نه بو، و ههر دوو کیانیان ده کوشت فه رمانده ی تم سه ربازانه (پیت تاتوون) بو. که پیشتر هه موو لایه نگرانی تاموونی کومه ل کوزی کرد و له ناوی بردن، چونکه خوی لایه نگری تاتوون بو، به لام له وکاته دا ناوی خوی گوری و خوی کرد به (پیت تاموون)، هیچ یه کتیک له و دوو لایه دیلیان رانه ده گرت و یه کسه ر دهیان کوشتن، بویه باربه ره کان و کوبله و به نده کان دهیانزانی ته سلیمیش بن ههر ده کورژین، بویه تا دوا تنوکی خوین شه ربان ده کرد.

له گه ل شهوهی زور به ته مابووم که باربه ری به نده ره کان و کریتکارو هه ژاره کان سه رکه وتنیک به دهست دین و لایه نگرانی تاموون ژیر ده کون، به لام به پیچه وانه ی ویستی من لایه نگرانی تاتوون دوران و هی تاموون سه رکه وتنیا ن به دهست هینا.

له دوا ی شهوهی که خوی (تاموون) سه رکه وت و سه رله نو ی بووه خوی میسر و تاتوون سه رنگون کرا، به فرت و فیل کاهینی گه وره (تامی) و (هۆرم هه پ) هه ر دوو کیان پیکه اتن که: نه خناتوون له ناو ببری و دوا ی شه و دوو زاوای میرد مندال و گیلی هه بو، شه وانیش یه ک له دوا ی یه ک له به بین بچن و تامی بیته فییره ون و خوشکی نه خناتوون که ناوی (پاکتاتوون) بو، بیته هاوسه ری هۆرم هه پ که له خیزانیکی هه ژار بو، به و ریگه یه نه با نه ده بووه فییره ون، به م جو ره نه خناتوون و هه ر دوو زاواکه ی له ناو بردران و تامی بووه فییره ون، فییره ونی گه وره (نه خناتوون) من ده رمانخواردم کرد. هه ستیشی پیکرد، به لام حه زی ده کرد له م جو ره ژبانه پرگاری بی.

تامی که بو به فییره ون، هینده به فرت و فیل ژبایو، له هه موو که س دوو دل بوو بویه نانی دهستی که سی نه ده خوارد، ته نیا نانی ره ق و ناوی ده خوارد تا کو وای لیته ات له برسان مرد، ئینجا هۆرم هه پ بو به فییره ون و زنجیره ی نو زده یه می له زنجیره خانه واده ی

نیشانه ی په پره وانی (تاتوون) ی خوی نو ی (خاچی ژبان) بو، شه و خاچه یان له شپوهی ملوانکه به مله وه ده کرد، یان له سه ر کراسه که یان دهیان کیشا و شوین که وتووانی (تاموون) ی خوی کونیش شاخ (قوچ) یان کرد بووه نیشانه ی ره سمی خو یان، فییره ونیش نه یده توانی ریگه ی به کارهینانی شاخ بگری، پیا وه کان شاخیک و هه ندی جار دوو شاخیان به سه ری خو یانه وه ده نووساند، په پره وانی تاموون به شاخه وه په لاماری ده رگای دوو کانی لایه نگرانی تاتوونیا ن ده دا و ده رگا کانیان ده شکاند و سه به ته ی پر له میوه و سه وره و ماسیبیان سه ره و ژیر ده کرد و هاواریان ده کرد، ئیمه شاخمان هه یه و سکی تاتوون ده درین، ئیمه په پره وی تاموونین و تاموون شاخی دا وه ته ئیمه بو شهوهی سینه و سکی دوژمانی پی هه لدرین! کاتج که نازار گه یاندنی شاخداره کان گه یشته شه و راده یه ی که شوین که وتووانی تاتوون بینیا ن که چیتر ناتوانن به و شپوهیه ژبان به رنه سه ر، هه ولی شه و یان دا که له کانزا خاچیک دروست بکه ن که هیله دریشه که ی وه کو کیرد و ابیت. ناکوکی له نیوان تاموون و تاتوون و شاخ و خاچ له ته به سدا شه و نده په ره ی سه ند که کوپ له باوک و ژن له میرد به بو نه ی شه م جیا و ازیه وه له یه کتر جیا بینه وه، شه و رۆژه ی که من ها تمه ناو ته به س و امده زانی که تاموون لایه نگری یه کجار زوره و ره نگه تاتوون هه ر لایه نگری نه بی، به لام که ها تمه ناو شار زانیم که شه ویش لایه نگری زوره، به تاییه ت له نیوان گه نجه کان و به نده و کریتکار، شه وان لایه نگره کانی شاخ یا خاچ له مه یخانه تاییه تاییه کانی خو یانه وه ده ها تنه ده ری، چونکه هه ر دوو لا له مه یخانه تاییه تاییه کانی خو یان ناوی جو یان ده نوشی، شه و دوو تاقمه له شه قامه کانی ته به سدا به ری ده که وتن و چرا کانیان ده شکاندو مه شخه له کانیان ده کوژانده وه و ده یان نه راند و شه گه ر دوو ده ستته ی دژ به یه ک بگه یشتبانه ته یه کتری، ده ستته و یه خه ده بوون و چه ند که سیان به کوژراوی له سه ر زه ویدا به جج ده ما.

هه ندی که س شاخ و خاچی له گه ل خۆدا هه لده گرت، هه ر که سیکیان پیوست بایه شه و یان نیشان ده دا، بو شهوهی له کوشتن و شه که نجه و به لای شه م به ره ره کانیه پارێزراوین زوری پینه چوو که شه ر له ته به س دهستی پیکرد که هه موو شه ره کانی پیشووتر له چا و شه و شه ره

فیرعه ونه کانی میسر دروست کرد.

لهو ماوه یه دا من له ته به س جیگیر بووم، لهو خانووه ی که به کانه زای خزمه تکاره کم (گاپتا) چاک کرابووه وه، ده ژیا م و حه زم نه ده کرد لهو ی برۆم، قاچه کانم نه وه نده له جیهاندا پیره وی کردبوو که ههستی به ماندوو یه تی ده کرد و چاوه کانم نه وه نده دزیوی و سووکایه تی بینیبوو که چیت نه یده ویست نهو دیمه نانه بینیتته وه و دلّم نه وه نده له خوویستی (خۆپه رستی) و چاوچنۆکی خه لکی رق نه ستوو ر ببوو که چیت نه یده ویست بیمه هاویشکی نهو خو په سندی و ته ما حکار به ی نه وان، بۆیه دوور له خه لکی ده ژیا م، خو م له دراوسیتکان و هه ژارانیش به دوور ده گرت، چونکه ده مزانی که ده سته کانی من نه فره تاویه، له جیات ی نه وه ی ببیتته هۆی چاک بوونه وه، ده ببیتته هۆی مردن، هه ندی جار له کاتی دانیشتن له ته نیشتن نهو حه وزه ی که کردبووم و پر م کردبوو له ماسی رهنگا ورهنگ، خو ژگه م ده خواست که وه کو نه و ماسی بانه له ناو ئاودا ده ژیا م و ناچار نه ده بووم که هه وای تیکه ل به تاوانکار به کانی زه وی هه لمژم، هه ندی جاریش به رۆحی خو م ده گوت: بۆچی تۆ له بهر نهو کردارانه ی که له رابوردوو کردووته، دلگرانی؟! خو تۆ هه یچ گونا حه یکت نییه، چونکه کاره کانی تۆ به شیکه له کرده وه کانی ژیا ن و له م جیهاندا چاکه و به زه یی هه یچ دروستیه ک و مانایه کی نییه و نه وه ی که راسته چاوچنۆکی و بئ به زه یی و هه وه سبازی و سته مه و یاسای ژیا ن له سه ر بناغه ی سته م و برسیتی و دلره قی و شوین که وتنی هه و او هه وه س دروست بووه، مه حاله یه کی تیک بتوانی به پیچه وانه ی نهو یاسا ره هایه کار بکا و نه وانه ی خو شیا ن به دل سو ز و میهره بان و مرۆقدۆست نیشا ن ده دن، درۆ ده کهن و مه به ستیا ن فریودانی خه لکه.

سینۆهه .. تۆ به بی هۆ چاوه روانی نه وه ده که ی ت که مرۆ ق له وه باشتر بی که خوا به کان دروستیا ن کردووه .. خوا به کان بوونی مرۆ قیا ن بۆ رق و کینه و هه وه سبازی دروست کردووه.

مه حاله که سروشتی مرۆ بی بگۆردریت! تۆ له خو رایی نه وه ی که جهنگ و برسیتی و تاعوون و سووتان و ره شه کوژی بۆ مرۆ ق ببیتته نه زمونیک و به ره و باشی بیات؟!

* * *

کاتی که به هار داها ت.. ئاوی نیل نزم بووه وه، کۆمه لئ له سه ربازه کانی هۆرم هه پ ها تنه مالی من و نه خو شه هه ژاره کانیان وه درنا و منیا ن برده لای هۆرم هه پ (که فیرعه ون بوو) که منی بی نی گوتی: سینۆهه، چه ند ئاگا دارم کردیه وه. که هه ندی قسه هه یه نابج بیکه ی، به لّام تۆ گالته ت به ئامۆژگاریه کانم ده ها ت. تۆ به خه لک ده لئی که پیشه ی سه ربازی له میسر دا سووک و چروو کترین پیشه کانه، مندال له زگی دایکی دا بمری با شتره له وه ی بیته دنیا و ببیتته سه رباز. من حه ز ده که م زاو زی زۆری بۆ نه وه ی ژماره ی خه لک زیاد بکا و من له شکر تکی گه وره له وانه پیک به یتم، که چی تۆ به خه لک ده لئی له دوو- سه مندال با زیاترتان نه بی! تۆ ده لئی خوا به کانی میسر هه مو یان وه ک یه کن، هه یچیا ن له هه یچیا ن باشتر نین! کاهینه کان هه موو ته وه زه ل و زۆر خو رن، تۆ به خه لکی ده لئی که که س مافی نه وه ی نییه یه کی تکی تر بکرتته وه و بیکاته به نده ی خو ی ده لئی هه ر وه رز تریک که زه وی له ژیر ده سته دایه، ده بی زه وی به که ببیتته هی خو ی، ته نانه ت نه گه ر خا وه نه که ی هۆرم هه پیش بیت ده لئی ده سته لاتداریه تی هۆرم هه پ له هی پاشا کانی تری دل ره ق و بی به زه یی باشتر نییه، وه کو نه وان خه لک ده کو ژیت و له گه ل کچ و ژنی خه لک راده بو تری، سه رباز ده کانی شی کچی خه لک ده رفینن، تۆ ئیمرو وه ک می شه که رانه ت لیها توه، له سه ر شانه کانی من ده نی شی و پی مه وه ده ده ی ت، ئیتر نامه وی له ولّاتی میسر به هۆی ئا ژا وه نانه وه ی تۆ وه گرفت او ی شه ریکی تری نیوان خوا به کان بیمه وه، بۆیه سینۆهه له ولّات ده رت ده که م، تا ما وی نابج چاوت به میسر بکه ویتته وه و له ئاوی نیل- که زۆرت حه ز لییه- بخۆیتته وه نه وه ی بیتته سه ردا نیشت، نابج بگه ریتته وه میسر .. ده بی له گه ل تۆ دا له وی بمری.

* * *

تا کو دنیا دنیا یه شه ر له نیوان ئاموون و ئاتوون هه می شه هه ر به رده وامه و هه ر به رده وامیش ده بی، ما وه یه کی زۆر ده خایه نی. نازانی که کامیا ن له ئاکامدا سه رکه وتن به ده ست دین.